
Anandasagarastava

ఆనందసాగరస్తవః

Document Information

Text title : Anandasagarastava

File name : anandasagarastava.itx

Category : devii, otherforms, stotra, devI, nIlakaNThadIkShita

Location : doc_devii

Author : Nilakantha Dikshitar

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi, Rajani Arjun Shankar

Description-comments : Hymn to Devi Minakshi

Latest update : Dec. 18, 2009, February 17, 2023

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 17, 2023

sanskritdocuments.org

ఆనందసాగరస్తవః

విజ్ఞాపనార్థ-విరలావసరానవాప్త్యా
మన్తోద్యమే మయి దవియసి విశ్వమాతుః ।

అవ్యాజభూత-కరుణా-పవనాపవద్ధి-
న్యస్తః స్మరామ్యహమపాఙ్గ-తరఙ్గితాని ॥ ౧ ॥

ఆవేద్యతామవిదితం కిమథాప్యనుక్తం
వక్తవ్యమాస్తర-రుజోపశమాయ నాలమ్ ।

ఇత్యర్థస్యే కిమపి తచ్చృవణే నిధాతుం
మాతః ప్రసీద మలయధ్వజ-పాఙ్గికన్యే ॥ ౨ ॥

ఆక్రందితం రుదితమాహతమాననే వా
కస్యార్థమస్తు హృదయం కిమతః ఫలం వా ।

యస్యా మనో ద్రవతి యా జగతాం స్వతంత్రా
తస్యాస్తవామ్బు పురతః కథయామి ఖేదమ్ ॥ 3 ॥

పర్యాకులే మనసి వాచి పరిస్థలంత్యా-
మావర్తగర్త ఇవ చక్షుషి ఘూర్ణమానే ।

కస్తేభిధాన్యతి శివే మమ తామవస్థాం
కాలే దయస్వ కథయామి తవాధునైవ ॥ ౪ ॥

భక్తిం కరోతు నితరాం సురజాతిమాత్రే
గ్రామీణజన్తురివ పౌరజనేషు లోకః ।

అన్యత్ర దేవి భవదీయ-పదారవిన్దా-
దాకృప్యమాణమపి మే హృదయం న యాతి ॥ ౫ ॥

అఙ్గీకురు త్వమవధీరయ వా వయం తు
దాసాస్తవేతి వచనైవ జయేమ లోకాన్ ।

ఏతావతైవ సుకరో నను విశ్వమాత-
రుద్దణ్డదణ్డధర-కింకరమౌలిభఙ్గః ॥ ౬ ॥

వేదాన్తవాక్య-జనితం విమలం విచారై-
 రాసాద్య బోధమనుచిన్తనతోఽపరోక్షమ్ ।
 ముక్తిం వ్రజన్తి మనుజా ఇతి సూక్తిమాద్యా-
 మాలమ్భ్య కస్తరితుమర్హతి శైలకన్యే ॥ ౭॥
 ఏకైక-వేదవిషయాః కతి నామశాఖా-
 స్తాసాం శిరాంసి కతి నామ పృథగ్విధాని ।
 ఆర్థావబోధ-విధురోఽక్షరలాభ ఏవ
 కేషాం నృణాం కతిభిరస్తు శరీరబన్ధైః ॥ ౮॥
 న్యాయాః పరస్పర-విభిన్నదిశః సహస్ర-
 ముచ్చావచాని చ భవన్త్యపబృంహణాని ।
 ఏవం స్థితే గిరిసుతే నిగమాపలానాం
 తాత్పర్య-సారమవధారయితుం క్షమః కః ॥ ౯॥
 అన్వయక్షరగ్రహ-విధిర్జనుషాం సహస్రై-
 రాపాతతో భవతు నామ తతోఽర్థబోధః ।
 దుర్వాదికల్పిత-వికల్ప-తరజ్గసాన్ధ్యాన్
 దుష్పూర్వపక్ష-జలధీన్ కథముత్తరేయుః ॥ ౧౦॥
 బ్రహ్మేతి శక్తిరితి బన్ధవిమోచనీతి
 మాయామయీతి మదనాన్తక-వల్లభేతి ।
 సప్తాష్టశబ్ద-పరివర్తనమాత్ర ఏవ
 సామర్థ్యమావహతి శాస్త్రపరిశ్రమోఽయమ్ ॥ ౧౧॥
 తస్మై ప్రసీదసి గిరీన్ద్రసుతే య ఇత్థం
 సమాదయేత శనకైరపరోక్షబోధమ్ ।
 యస్మై ప్రసీదసి స చ క్షమతేఽవబోధు-
 మిత్థం పరస్పర-సమాశ్రయమేతదాస్తే ॥ ౧౨॥
 ఆకర్ణయ త్వమిమమభ్యుపగమ్య వాదం
 జానాతు కోఽపి యది వా హృదయం శ్రుతీనామ్ ।
 తస్యాప్యసంఖ్య-భవబన్ధశతార్జితోఽయం
 ద్వైతభ్రమో గలతు జన్మశతైః కియద్భిః ॥ ౧౩॥
 కాలే మహాత్మనవధావపతన్కదాపి

క్వాప్యన్తిమే జనుషి కోఽపి గతిం లభేత |
 ఇత్థం సమర్థనవిధిః పరమాగమానాం
 పర్యాయసూక్తివిధయా నయనం నజుర్థే || ౧౪||
 ఏకాపవర్గసమయే జగతోఽపవర్గః
 సర్వాపవర్గసమయే పునరస్తశఙ్కః |
 ఈద్యుగ్విధం కమపి పక్షమిహోవలమ్బ్య
 స్థాతుం సుఖం క్షమమనేన పథా ప్రవృత్తైః || ౧౫||
 అభ్యస్య వేదమవధార్య చ పూర్వతస్త్ర-
 మాలక్ష్య శిష్టచరితాని పృథగ్విధాని |
 అధ్యాపనాదిభిరవాప్య ధనం చ భూరి
 కర్మాణి మాతరలసాః కథమాచరేయః || ౧౬||
 ఆయస్య తావదపి కర్మ కరోతు కశ్చి-
 త్తేనాపి మాతరధికం కిమివానుభావ్యమ్ |
 ఆస్తే సుఖం య ఇహ భారతవరసీమ-
 న్యాస్తే స కింఞ్చిదిత ఉత్తరతోఽపస్పృత్య || ౧౭||
 కర్మ త్యజేమ యది నూనమధః పతేమ
 యద్యాచరేమ న కదాపి భవం తరేమ |
 కర్మ త్యజేదితి చరేదితి చ ప్రవృత్తాః
 భావేన కేన నిగమా ఇతి న ప్రతీమః || ౧౮||
 కర్మణ్యకర్మ-విధిరేష యదాచరన్తి
 కర్మాణి తత్తదనుబంధ-జిహోసయేతి |
 సత్యం తథాప్యభినవో భవితా న బంధః
 ప్రాచీనబంధహరణే క ఇవాభ్యుపాయః || ౧౯||
 ప్రారబ్ధకర్మ కియదారభతే కియద్వా
 ప్రారప్స్యతే కియదిదం క ఇవావధత్తామ్ |
 కాలః కియానివ మయా ప్రతిపాలసీయో
 యస్య క్షణార్థమపి కల్పశతత్వమేతి || ౨౦||
 పుంసః క్షణార్థమపి సంసరణాక్షమస్య
 సాంఖ్యోదయః సరణయో న విశన్తి కర్ణమ్ |

సఙ్ఖ్యాయ గాఙ్గసికతాః సకలాశ్చ నూష్ణౌ
 భుజ్జ్వేతి వాగివ మహాక్షుధయార్ధితస్య ॥ ౨౦ ॥
 భక్తిస్తు కా యది భవేద్రతిభావభేద-
 స్తత్కేవలాన్వయితయా విఫలైవ భక్తిః ।
 ప్రీతిస్త్యయి త్రిజగదాత్మని కస్య నాస్తి
 స్వాత్మద్రుహో న ఖలు సన్ని జనాస్త్రిలోక్యామ్ ॥ ౨౧ ॥
 ఆత్మా సమస్తజగతాం భవతీతి సమ్య-
 గ్విజ్ఞాయ యద్వితనుతే త్వయి భావబంధమ్ ।
 సా భక్తిరిత్యభిమతం యది సిద్ధమిష్టం
 వ్యర్థం విశేష్యమలమస్తు విశేషణం నః ॥ ౨౩ ॥
 స్వాత్మేతరత్వమవధార్య పరత్వబుద్ధ్యా
 యత్ప్రియతే గురుజనేషివ సైవ భక్తిః ।
 స్యాదేతదేవమియమేవ తు మే జిహాస్యా
 ద్వైతభ్రమాత్కమధికం భవబంధమూలమ్ ॥ ౨౪ ॥
 సేవైవ భక్తిరితి కర్మపథప్రవేశః
 నేవ్యప్రసాదఫలకా కిల కర్మసేవా ।
 ధ్యానప్రవాహ ఇతి చేచ్ఛ్చవణాత్ తృతీయః
 ప్రాగేవ మాతరయమాకలితోఽభ్యుపాయః ॥ ౨౫ ॥
 ఆత్మైవ దాస్యసి విముక్తిమథాపి యాచే
 మాతః శరీరపతనం మణికర్ణికాయామ్ ।
 అస్తు స్వకృత్యమనుకమ్పనమీశ్వరాణాం
 దాసస్య కర్మకరతైవ తథా స్వకృత్యమ్ ॥ ౨౬ ॥
 సద్యో భవేత్సుకృతినాముపదేశలాభః
 పాపాత్మనాం బహుతిథే సమయే వ్యతీతే ।
 ఇత్యాదిభిః కిల పురాణవచోభిరమ్బు
 వారాణసీమపి న యాచితుముత్సుకోఽస్మి ॥ ౨౭ ॥
 ఆక్రాంతమన్తరరిభిః మదమత్సరాద్వైః
 గాత్రం వలీపలిత-రోగశతానువిధమ్ ।
 దారైః సుతైశ్చ గృహమావృతముత్తమరైః

మాతః కథం భవతు మే మనసః ప్రసాదః ॥ ౨౮ ॥

ధన్యాః కతి త్రిభువనే పరమోపభాగ్యం

సంసారమేవ పరమేశ్వరి భావయంతః ।

ఆభాసరూపమవబోధమిమం సమేత్య

క్లిశ్యే కియత్కియదహం త్వమునా భవేన ॥ ౨౯ ॥

కా సంస్కృతిః కిమపచార-నిబన్ధనేయం

కీద్వగ్విధస్య తవ కిం క్షతమేతయేతి ।

ప్రశ్నే తు నాస్మి కుశలః ప్రతివక్తుమేవ

ఖేదస్తు మే జనని కోఽప్యయమేవమాస్తే ॥ ౩౦ ॥

ఏవం గతస్య మమ సామృతమేతద్దర్శ-

మత్రేదమాపయికమిత్థమిదం చ సాధ్యమ్ ।

అస్మిన్ప్రమాణమిదమిత్వపి బోద్ధుమమ్మ

శక్తిర్న మే భువనసాక్షిణి కిం కరోమి ॥ ౩౧ ॥

న జ్ఞాయతే మమ హితం నితరాముపాయో

దీనోఽస్మి దేవి సమయాచరణాక్షమోఽస్మి ।

తత్త్వామనన్యశరణః శరణం ప్రపద్యే

మీనాక్షి విశ్వజననీం జననీం మమైవ ॥ ౩౨ ॥

కిఞ్చిన్మయా శ్రుతిషు కిఞ్చిదివాగమేషు

శాస్త్రేషు కిఞ్చిదుపదేశపథేషు కిఞ్చిత్ ।

ఆఘ్రాతమస్తి యదతో భవతీం వరీతుం

గోప్రితి కాచిదుదపద్యత బుద్ధిరేషా ॥ ౩౩ ॥

బ్రహ్మైవమేవమహమేష తదాప్యూపాయ

ఇత్యాగమార్థ-విధురాః ప్రథమే దయార్థాః ।

త్వద్రక్షకత్వ-గుణమాత్రవిదో ద్వితీయా

ఇత్యర్థయే సదధికార-నిరూపణాయ ॥ ౩౪ ॥

మాతః కరోషి మమతాం మయి యావదీష-

త్తావద్యతే మమ తతః కిమివాస్తి సాధ్యమ్ ।

మామిత్థమిత్థముపయుజ్శ్వ న విస్మరేతి

కిం స్వామినం త్వరయతే క్వచన స్వభృత్యః ॥ ౩౫ ॥

త్యాజ్యం త్యజాని విహితం చ సమాచరాణీ
 నిత్యేషు శక్తిమనురుధ్య హు వర్తితవ్యమ్ ।
 తద్బుద్ధిశక్తిమనురుధ్య న కార్యశక్తి-
 మిత్యేతదేవ తు శివే వినివేదయామి ॥ 3౬ ॥

ఆత్మైవ భార ఇతి తం త్వయి యో నిధత్తే
 సోఽఙ్గాని కాని కలయత్వలసః ప్రపత్తేః ।
 విశ్వస్య సాక్షిణీ విలక్షణలక్షణా యా
 విస్తమభసమ్పదియమేవ సమస్తమజ్గమ్ ॥ 3౭ ॥

త్వత్స్వేరణేన మిషతః శ్వసతోఽపి మాతః
 ప్రామాదికేఽపి సతి కర్మణి మే న దోషః ।
 మాత్రైవ దత్తమశనం గ్రసతః సుతస్య
 కో నామ వక్ష్యతి శిశోరతిభుక్తిదోషమ్ ॥ 3౮ ॥

ముక్తిం సిషాధయిషతాం నిజయైవ బుద్ధ్యా
 ప్రారబ్ధకర్మ భవతు ప్రతిబన్ధహేతుః ।
 త్వామేవ సాధనతయాపి సమాశ్రితానాం
 తుల్యం తదమ్బు యది కస్తవ వీరవాదః ॥ 3౯ ॥

ప్రారబ్ధకర్మ గిరిజే భవదాశ్రితానా-
 మన్యత్ర సఙ్కామయ నాశయ వా సమూలమ్ ।
 మర్త్యాశ్చ ఖల్వపి విషం వపుషి ప్రసక్తం
 సఙ్కామయన్తి పరతోఽపి చ నాశయన్తి ॥ ౪౦ ॥

త్వద్ధర్మనశ్రవణ-వన్దనచిన్తనాది-
 ష్వక్షాణీ దేవి వినియుజ్య యథాధికారమ్ ।
 రక్షేత్యసఙ్ఖ్య-భవసమ్భృతయైవ మైత్ర్యా
 రున్ధ్యాం యది స్థిరమమూన్యధునైవ న స్యుః ॥ ౪౧ ॥

త్రాతవ్య ఏష ఇతి చేత్కరుణా మయి స్యా-
 త్రాయస్వ కిం సుకృతదుష్కృతచిన్తయా మే ।
 కర్తుం జగత్తిరయితుం చ విశ్ఙ్ఖలాయాః
 కర్మానురోధ ఇతి కం ప్రతి వఞ్చనేయమ్ ॥ ౪౨ ॥

త్వయ్యర్పితం ప్రథమమప్పయ-యజ్జ్వనైవ

స్వాత్మార్పణం విదధతా స్వకులం సమస్తమ్ ।
 కా త్వం మహేశి కులదాసముపేక్షితుం మాం
 కో వానుపాసితమహం కులదేవతాం త్వామ్ ॥ ౪౩॥
 మౌఢ్యాదహం శరణయామి సురాన్తరం చే-
 త్కిం తావతా స్వమపి తస్య భవామి మాతః ।
 అజ్ఞానతః పరగృహం ప్రవిశన్పరస్య
 స్వత్వం ప్రయాస్యతి పశుః కిము రాజకీయః ॥ ౪౪॥
 ఆధాయ మూర్ధని వృథైవ భరం మహాన్తం
 మూర్ధా నిమజ్జథ కథం భవసాగరేఽస్మిన్ ।
 విన్యస్య భారమఖిలం పదయోర్జ్జనన్యా
 విసృజముత్తరత పల్వలతుల్యమేనమ్ ॥ ౪౫॥
 క్వేదం పతిష్యతి వపుః క్వ తతో ను గమ్యం
 కో దణ్డయిష్యతి కియన్తమనేహసం వా ।
 కిం తస్య సన్తరణ-సాధనమిత్యనన్తా
 చిన్తా స్థితా త్వయి శనైరవతారితా సా ॥ ౪౬॥
 జ్ఞానం దిశేయముత తేన వినోద్ధరేయం
 ప్రారబ్ధమప్యపలపేయముతానురున్ధ్యామ్ ।
 ఇత్థం సకృత్ప్రపదనైక-వశంవదాయా
 మాతుర్మయి ప్రవవృతే మహతీహ చిన్తా ॥ ౪౭॥
 ఏతజ్జడాజడ-వివేచనమేతదేవ
 క్షిత్వాదితత్వ-పరిశోధనకౌశలం చ ।
 జ్ఞానం చ శైవమిదమాగమ-కోటిలభ్యం
 మాతుర్యదఙ్గియుగలే నిహితో మయాత్మా ॥ ౪౮॥
 షట్రింశదావరణ-మధ్యజుషి త్వదఙ్ఘ్రౌ
 హాలాస్యనాథదయితే నిహితో మయాత్మా ।
 భూభూతలత్రిదివవర్తిషు కః క్షమేత
 తచ్చక్షుషాపి నిభృతేన నిరీక్షితుం మామ్ ॥ ౪౯॥
 బద్ధం హరిష్యసి సుఖం వితరిష్యసీతి
 నిశ్చప్రచం నిఖిలమమ్మ తదాస్త ఏవ ।

సమృత్యహం త్వయి నిధాయ భరం సమస్తం
యన్నిర్వృణోమి కిమితోఽపి మమాపవర్గే || ౫౦||

కాశ్యాం నిపాతయ వపుః శ్వపచాలయే వా
స్వర్గం నయ త్వమవవర్గమధోగతిం వా ।
అద్వైవ వా కురు దయాం పునరాయతే వా
కః సమృభ్రమో మమ ధనే ధనినః ప్రమాణమ్ || ౫౧||

నాహం సహే తవ కథాశ్రవణాన్తరాయం
నాహం సహే తవ పదార్చనవిచ్యుతిం వా ।
మోక్షం దీక్షితదవిరుద్ధమిదం న చేత్స్యా -
న్నైవాస్తు మాతరపవర్గమహోపసర్గః || ౫౨||

ఆచూడమాచరణమమ్బు తవానువార-
మస్తఃస్మరన్మువనమక్లలమక్లమక్లమ్ ।
ఆనందసాగర-తరక్లపరమ్పరాభి-
రాన్దోలతో న గణయామి గతాన్యహాని || ౫౩||

పాషాణతోఽపి కఠినే శిరసి శ్రుతీనాం
ప్రాయః పరిక్రమవశాదివ పాటలాభమ్ ।
అమ్బు స్మరేయమమృతార్ణవ-మాథలబ్ధ-
హైయజ్గవీన-సుకుమారమిదం పదం తే || ౫౪||

యే నామ సన్తి కతిచిద్గురవస్త్రిలోక్యాం
తేషామపి స్వయముపేతవతా గురుత్వమ్ ।
పాదేన మూర్ధ్ని విధృతేన వయం తవామ్బు
సంసారసాగరమిమం సుఖముత్తరామః || ౫౫||

సాధారణే స్మరజయే నిటిలాక్షిసాధ్యే
భాగీ శివో భజతు నామ యశః సమగ్రమ్ ।
వామాఙ్గి-మాత్రకలితే జనని త్వదీయే
కా వా ప్రసక్తిరపి కాలజయే పురారేః || ౫౬||

స్యాత్కేమలం యది మనో మమ విశ్వమాత-
స్తత్పాదయోర్మృదులయోస్తవ పాదుకాఽస్తు ।
స్యాత్కర్కశం యది కరగ్రహణే పురారే-
రశ్మాధిరోహణవిధౌ భవతూపయోగః || ౫౭||

ప్రసిద్ధముగ్ధ-రుచిపాదతలే భవత్యా
 లగ్నం దృఢం యదిహ మే హృదయారవిన్దమ్ ।

ఏషైవ సాగ్రభువన-ద్విశతీపతిత్వ-
 సామ్రాజ్య-సూచనకరీ తవ పద్మరేఖా ॥ ౫౮॥

అప్రాకృతీం మృదులతామవిచిన్త్య కిఞ్చి-
 దాలంబితాసి పదయోః సుదృఢం మయా యత్ ।

తన్నే భవార్ణవ-నిమజ్జన-కాతరస్య
 మాతః ఊమస్య మధురేశ్వరి బాలకృత్యమ్ ॥ ౫౯॥

యత్రానమన్నశుపతిః ప్రణయాపరాధే
 మన్దం కిల స్పృశతి చన్ద్రకలాఞ్చలేన ।
 పుష్పార్పణేఽపి మృదితం పదయోర్యుగం త-
 న్మాతస్తుదన్తి న కథం పరుషా గిరో మే ॥ ౬౦॥

అవ్యాజ-సున్దరమనుత్తరమప్రమేయ-
 మప్రాకృతం పరమమంగలమజ్ఞిపద్మమ్ ।
 సన్దర్శయేదపి సకృద్భవతీ దయార్ద్రా
 ద్రష్టాస్మి కేన తదహం తు విలోచనేన ॥ ౬౧॥

దివ్యా దృశోఽపి దివిషద్గ్రహణోచితాని
 వస్తూని కామమవధారయితుం ఊమన్తే ।
 త్వన్మాత్రవేద్యవిభవే తవ రూపధేయే
 త్వద్భావ ఏవ శరణం పరిశేషితో నః ॥ ౬౨॥

అస్మిన్మహాత్యనవధౌ కిల కాలచక్రే
 ధన్యాస్తు యే కతిపయే శుకయోగిముఖ్యాః ।
 లీనాస్త్యదజ్ఞియుగలే పరిశుద్ధసత్వా-
 స్తానాత్మనస్తవ నఖానవధారయామః ॥ ౬౩॥

ఆ శైశవాన్మమతయా కలితస్త్వయాసా-
 వాన్పణ్యమమ్భ తవ లబ్ధమనా మృగాఙ్కః ।
 స్వాత్మానమేవ నియతం బహుధా విభజ్య
 త్వత్పాదయోర్వినిదధే నఖరాపదేశాత్ ॥ ౬౪॥

నాన్తః ప్రవేశమయతే కిమపి శ్రుతం మే
 నాస్తిక్యవాద-శిలయా ప్రతిరుధ్యమానమ్ ।
 తత్పాతయామ్యహమిమాం మహతీమధస్తా-
 త్పాదోదకేన కియతా పరదేవతాయాః ॥ ౬౫ ॥

సన్నాహిభిః యమభటైః పరివార్యమాణే
 మయ్యర్భకే కరుణయా స్వయమాపతన్త్యాః ।
 ఆకర్ణయేయమపి నామ విరామకాలే
 మాతస్తవాఙ్ఘ్రి-మణినూపురశిఙ్ఘితాని ॥ ౬౬ ॥

బ్రహ్మేశకేశవ-ముఖైర్బహుభిః కుమారైః
 పర్యాయతః పరిగృహీత-విముక్తదేశమ్ ।
 ఉత్సృజ్యమమ్బ తవ దాస్యసి మే కదా త్వం
 మాతృప్రియం కిల జడం సుతమామనన్తి ॥ ౬౭ ॥

ఊరౌ శిరస్తవ నివేశ్య దయావిత్తీర్ణ-
 సంవ్యానపల్లవ-సమీరవిసీతఖేదమ్ ।
 ఆత్మైవ జన్మని విభోః పరమోపదేశ-
 మాకర్ణయేయమపి కిం మణికర్ణికాయామ్ ॥ ౬౮ ॥

కాఙ్ఘీగుణగ్రథిత-కాఙ్ఘనచేలదృశ్య-
 చణ్డాతకాంశుక-విభాపరభాగశోభి ।
 పర్యఙ్కమణ్ణల-పరిష్కరణం పురారే-
 ధ్యాయామి తే విపులమమ్బ నితమ్బబిమ్బమ్ ॥ ౬౯ ॥

గర్భే నివేశ్య భువనాని చతుర్దశాపి
 సంరక్షితుం కలితనిశ్చితయా భవత్యా ।
 ప్రాకారమేవ రచితం పరితోఽపి నూన-
 మూహే సువర్ణమయ-మేదురపట్టబన్ధమ్ ॥ ౭౦ ॥

ముక్తాశ్చ ఖల్వపి యది త్రిపురే భవత్యాః
 స్తన్యాశయా స్తనతటం న పరిత్యజన్తి ।
 అస్మాకముద్భట-భవజ్వరతాపితానా-
 మార్ద్రీభవన్ తు వదనాని కుతో న హేతోః ॥ ౭౧ ॥

నష్టోపలబ్ధమధిగత్య శిశుం చిరాన్తాం
 వాత్సల్యవిద్రుతహృదః పరదేవతాయాః ।

క్లిద్యత్ప్రయోధర-వినిఃస్పృతదుగ్ధబిన్దు-

నిష్యన్దపక్షి-రివ దీవ్యతి హారయష్టిః ॥ ౭౨ ॥

యత్తద్ధనుర్జన-మనోమయమైక్షవం తే

తస్యాస్తు దేవి హృదయం మమ మూలదేశః ।

చాపాధిరోపణవిధౌ చరణాఞ్చలేన

సమ్భావ్యతే కిల సమాక్రమణం కదాచిత్ ॥ ౭౩ ॥

ఆస్థాయ దారుణతరం కమపి స్వభావ-

మత్స్యన్తదుష్కృత-కృతామపి శిక్షణాయ ।

గృహ్లాసి సాయకపదే కుసుమాన్యమూని

మాతః సుతేషు మహతీ కిల రూక్షతేయమ్ ॥ ౭౪ ॥

పాశం స్పృణిం చ కరయోస్తవ భావయన్తః

సంస్తమ్భయన్తి వశయన్తి చ సర్వలోకాన్ ।

చాపం శరం చ సకృదమ్భ తవ స్మరన్తో

భూపాలతాం దధతి భోగపథావతీర్ణాః ॥ ౭౫ ॥

పాశాఙ్కుశౌ తవ కరే పరిచిన్ద్య రాగ-

ద్వేషౌ జయన్తి పరమార్థవిదస్తు ధన్యాః ।

ఏకత్ర చాపమితరత్ర శరం చ మత్వా

వ్యావర్తయన్తి హృదయం విషయాన్ధకూపాత్ ॥ ౭౬ ॥

ఉత్కాన్తమాన్తరమిదం కరణం జనానా-

మప్యేతి చన్ద్రమితి హి శ్రుతయో వదన్తి ।

ఆస్తామిదం మమ తు దేవి మనోఽధునైవ

లీనం దృఢం వదనచన్ద్రమసి త్వదీయే ॥ ౭౭ ॥

విద్యాత్మనో జనని తావకదన్తపక్షి-

రైవమల్యమీదృగితి వర్ణయితుం క్షమః కః ।

తత్సమ్భవా యదమలా వచసాం సవిత్రీ

తన్మూలకం కవియశోఽపి తతస్తరాం యత్ ॥ ౭౮ ॥

స్వచ్ఛాపి తే వహతి యత్కిల దన్తపక్షిః

స్వచ్ఛన్ద-నిర్దలిత-దాడిమ-బీజశోభామ్ ।

తన్మే రజోవ్యతికరాధిక-పాటలిమ్ని

చిత్రే పరం పరిచయాదితి చిన్తయామి ॥ ౧౯ ॥

అర్థం జితత్రిపురమమ్బు తవ స్మితం చే-

దర్ధాన్తరేణ చ తథా భవితవ్యమేవ ।

తచ్చిన్తయే జనని కారణసూక్ష్మరూప-

స్థూలాత్మక-త్రిపురశాన్తికృతే స్మితం తే ॥ ౧౦ ॥

మత్స్యే శదర్శన-పరిద్రవదన్తరఙ్గ-

హ్రైయఙ్గవీన-పరివాహనిభం జనన్యాః ।

అన్తస్తమోపహమనుస్మరతాం జనానాం

మన్దస్మితం భువనమఙ్గలమస్తు భూత్యై ॥ ౧౧ ॥

సాంసిద్ధికానన-సరోరుహాదివ్యగన్ధ-

సాన్ద్రికృతేన్ద్ర-శకలాకలితాధివాసమ్ ।

తామ్బూలసారమఖిలాగమ-బోధసారం

మాతర్విధేహి మమ వక్త్ర-కలాచికాయామ్ ॥ ౧౨ ॥

నాసామణిస్తవ శివే చిరసంస్తవేన

ప్రత్యాహృతే మనసి భాతి తపోధనానామ్ ।

అఙ్గానసన్తతి-నిశాత్యయసూచనార్థం

ఆవిర్భవన్త్యసుర-దేశికతారకేవ ॥ ౧౩ ॥

తామ్బూలగరభ-పరిఘల్లకపోలలక్ష్య-

తాటఙ్కమౌక్తిక-మణిప్రతిబిమ్బదమ్భాత్ ।

అన్తద్వయ-వ్యతికరామల-సత్వమాద్యం

వర్ణం బిభర్తి జఠరే తవ వక్త్రబిమ్బమ్ ॥ ౧౪ ॥

దత్తే శ్రియం బహువిధాం కుశలాని దత్తే

దత్తే పదం సురపతేరపి లీలయైవ ।

ఈదృగ్విధామ్బు తవ దృష్టిరితోఽధికా వా

నాద్యాపి కర్ణమతివర్తితుమీశ్వరీయమ్ ॥ ౧౫ ॥

పాషాణకూటకఠినే జనదుర్విగాహే

వ్యర్థం మహాత్యుపనిషద్విపినే ప్రవృత్తా ।

నేవ్యేత కేన తవ లోచనచన్ద్రికేయ-

మేనాం నిపాతయ సకృన్మయి తప్యమానే ॥ ౧౬ ॥

కామం శివేన శమితం పునరుజ్జగార
 దృష్టిస్తవేతి కిమియం జనని స్తుతిస్తే ।
 లీలాప్రసూత-పురుషార్థ-చతుష్టయాయా-
 స్తస్యాః పరం తు స భవత్యవయుత్యవాదః ॥ ౮౭ ॥

సోమో జగజ్జనయితేతి యదాహ వేదో
 నేదం లతాపరమితి భ్రమితవ్యమార్యైః ।
 యః శైవవామతనువర్తి-భవద్ధృగాత్మా
 చన్దోఽ జగత్సృజతి తత్పర ఏష వాదః ॥ ౮౮ ॥

సూచ్యగ్రవద్వసుమతీమణువచ్చ మేరుం
 దృష్టిర్యదమ్భ తవ పశ్యతి దానశౌణ్డా ।
 దృష్టాస్త్యయా వయమపీహ తతః స్మరామో
 వెశన్తమేవ భవసాగరముత్తరఙ్గమ్ ॥ ౮౯ ॥

వాణీనికేతనతయా ఘనసారగౌరాః
 కల్వారకేసరరుచః కమలానుషఙ్గాత్ ।
 మాతర్జయన్తి శరణాగతలోకచేతో-
 మాలిన్యమార్జన-వశాదసితాః కటాక్షాః ॥ ౯౦ ॥

ఆకర్ణముల్లసతి మాతరపాఙ్గదేశే
 కాలాఙ్గానేన ఘటితా తవ భాతి రేఖా ।
 శైవాల-పఙ్క్తిరీవ సన్తతనిరిహాన-
 కారుణ్యపూర-పదవీకలితానుబంధా ॥ ౯౧ ॥

విశ్వం సృజత్యవతి హన్తి చ యః కటాక్షో
 విశ్వస్యతాం కథమసౌ చపలస్వభావః ।
 ఏషోఽపి యామనుసరల్లభతే యశాంసి
 తామేవ విశ్వసిమి దేవి తవానుకర్పామ్ ॥ ౯౨ ॥

అర్ధం కలఙ్కరహితా కరుణైవ శమ్భో-
 రర్ధం గుణాస్తదితరే సకలాః సమేతాః ।
 ఇత్యమ్భ సమ్ప్రతి కిల స్ఫురితం రహస్యం
 సమ్పశ్యతో మమ భవన్మయమైశమర్థమ్ ॥ ౯౩ ॥

అమ్బ భ్రువోస్తవ విచేష్టితమప్రమత్తం

సమృశ్యతాం నిజనిజార్థ-నిదేశహతోః ।
 తన్మూలదేశనిహితా నిభృతా సురాణాం
 దృష్టిః ప్రయాతి మృగనాభి-విశేషకత్వమ్ ॥ ౯౪ ॥
 సారం కణం కణమఘర్మరుచాం సహస్రా-
 త్సృజ్యహ్య నిర్మితమిదం తవ వక్త్రబిమృమ్ ।
 తావత్సుధాకర-కలఙ్కకులాని పశ్చా-
 దేకత్ర దేవి నిహితాని కచాపదేశాత్ ॥ ౯౫ ॥ (పశ్చాదన్యత్ర)
 విన్యస్తమిన్యమణి-కన్దలనున్దరేషు
 కేశేషు తే స్ఫటికనిర్మలమిన్దుఖణ్ణమ్ ।
 ఆధారసఙ్గతి-వశాదసితాయమాన-
 మిన్దీవరచ్ఛద-వతంసదశాం బిభర్తి ॥ ౯౬ ॥
 చిన్తామణిస్త్రిభువనేశ్వరి కౌస్తుభశ్చ
 ఖ్యాతౌ మణీ తవ గృహోఙ్గణకుటిమస్థౌ ।
 కిం రత్నమన్యదుపలభ్య కిరీటకోటిం
 వాచస్పతి-ప్రభృతయస్తవ వర్ణయన్తు ॥ ౯౭ ॥
 ప్రాదుర్భవత్తరణి-బిమృశతారుణాని
 పర్యాప్త-శీతకిరణాయుత-శీతలాని ।
 శృఙ్గారసార-పరివాహమయాని మాత-
 రఙ్గాని కేఽపి చరమే జనుషి స్మరన్తి ॥ ౯౮ ॥
 ప్రత్యగ్రకుఙ్కమ-రసాకలితాఙ్గరాగం
 ప్రత్యఙ్గదత్తమణి-భూషణజాలరమ్యమ్ ।
 తామ్బూలపూరితముఖం తరుణేన్ద్రచూడం
 సర్వారుణం కిమపి వస్తు మమావిరస్తు ॥ ౯౯ ॥
 అర్ధం స్త్రియస్త్రిభువనే సచరాచరేఽస్మి-
 న్నర్ధం పుమాంస ఇతి దర్శయితుం భవత్యా ।
 స్త్రిపుంసలక్షణమిదం వపురాదృతం య-
 త్తేనాసి దేవి విదితా త్రిజగచ్ఛరీరా ॥ ౧౦౦ ॥
 నిర్మాసి సంహరసి నిర్వహసి త్రిలోకిం
 వృత్తాన్తమేతమపి వేత్తి న వా మహేశః ।

తస్యైశ్వరస్య గిరిజే తవ సాహచర్యా-

జ్ఞాతః శ్రుతిష్యపి జగజ్జనకత్వవాదః ॥ ౧౦౧॥

సత్తాస్యఖణ్డసుఖ-సంవిదసి త్రిలోకీ-

సర్గసీతి-ప్రతిహతిష్యపి నిర్వ్యపేక్షా ।

త్వామస్తరేణ శివ ఇత్యవశిష్యతే కీ-

మర్ధం శివస్య భవతీత్యనభిజ్ఞవాదః ॥ ౧౦౨॥

నాస్మిన్-రవిస్తపతి నాత్ర వివాతి వాతో

నాస్య ప్రవృత్తిమపి వేద జగత్సమస్తమ్ ।

అస్తఃపురం తదిదమీదృశమన్తకారే-

రస్మాదృశాస్తు సుఖమత్ర చరన్తి బాలాః ॥ ౧౦౩॥

త్వత్సన్నిధానరహితో మమ మాస్తు దేశ-

స్వతత్త్వబోధరహితా మమ మాస్తు విద్యా ।

త్వత్పాదభక్తిరహితో మమ మాస్తు వంశ-

స్వచ్ఛిన్నయా విరహితం మమ మాస్తు చాయుః ॥ ౧౦౪॥

త్వం దేవి యాదృగసి తాదృగసి త్వమీదృ-

గేవేతి వక్తుమపి బోధ్యమపి క్షమః కః ।

మామేవ తావదవిదన్నతిపామరోఽహం

మాతః స్తుతిం త్వయి సమర్పయితుం విలజ్జే ॥ ౧౦౫॥

కాచిత్కృతా కృతిరితి త్వయి సాఽర్పితేతి

కాపి ప్రమోదకణికా న మమాన్తరజ్ఞే ।

మౌఢ్యం మదీయమిహ యద్విదితం మమైవ

కీం త్వమ్భు విశ్వసిమి దీనశరణ్యతాం తే ॥ ౧౦౬॥

కాలానపాస్య విషువాయన-సజ్కమాదీ-

నస్తజ్గతే హిమకరే చ దివాకరే చ ।

అమ్భు స్మరేయమపి తే చరణారవిన్ద-

మానన్ద-లక్షణమపాస్త-సమస్తభేదమ్ ॥ ౧౦౭॥

చతురధ్యాయీరూపం కలహంస-వ్యజ్ఞానం జగన్మాతుః ।

అపరబ్రహ్మమయం వపురస్తః శశిఖణ్డ-మణ్డనముపాసే ॥ ౧౦౮॥

॥ ఇతి శ్రీ నీలకణ్ఠదీక్షితవిరచితః శ్రీఆనందసాగరస్తవః సమూర్ణః ॥

Encoded by Sunder Hattangadi

Proofread by Sunder Hattangadi and Rajani Arjun Shankar

Anandasagarastava

pdf was typeset on February 17, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

